

Bergvesenet

Postboks 3021, N-7441 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr 2409	Intern Journal nr 	Internt arkiv nr 	Rapport lokalisering 	Gradering
Kommer fra ..arkiv Vigsnes	Ekstern rapport nr 	Oversendt fra Hentet av BV	Fortrolig pga 	Fortrolig fra dato:
Tittel A/S Porsa				
Forfatter Haug Bjørn		Dato År 14.03 1966	Bedrift (Oppdragsgiver og/eller oppdragstaker) A/S Porsa	
Kommune Walsund	Fylke Finnmark	Bergdistrikt 	1: 50 000 kartblad 19354	1: 250 000 kartblad Hammerfest
Fagområde Historisk		Dokument type 	Forekomster (forekomst, gruvefelt, undersøkelsesfelt) Porsafeltet Porsa Gruber	
Råstoffgruppe Malm/metall		Råstofftype Cu		

Sammenheng, innholdsfortegnelse eller innholdsbeskrivelse

Internt Notat i Christiania Spigerverk AS hvor historikken i forbindelse med konsesjonsgivning i Porsa-feltet blir gjennomgått. Bakgrunnen var denne bedriftens arbeid med å overta konsesjonen fra Chr. Michelsens Fond og er en gjennomgang av de dokumenter som finnes om dette i departementet.

Historikken starter med A/S Vesterdalens Kobbergruber i 1904 og tar for seg aktivitetene på rettighetssiden fram til driften stanset i 1932, samt til søknader om driftshvile og senere bruksrett til senere regulering av Porsavassdraget (1958).

Avslutningsvis gis et forslag til innhold i en avtale om overtagelse av konsesjonen.

N O T A T

Til: Øverlie,
Fra: Bjørn Haug
Dato: 14. mars 1966
BH/KS

A/S Porsa.

Jeg hadde lørdag 12. mars 1966 en samtale med byråsjef Haga, og fikk anledning til å se raskt igjennom en del av departementets dokumenter. På grunnlag herav gis denne foreløpige oversikt:

Ved kgl. res. av 1/3-1904 ble det meddelt konsesjon til A/S Vesterdalens Kobbergruber til ervervelse av en del gruverettigheter i Kvalsund herred, Finnmark, og ved kgl. res. av 8/4-1905 skjerpekonsesjon til samme selskap. Dette selskap gikk senere konkurs, og konkursboet solgte sine gruverettigheter til firmaet Christian Michelsen. Dette firma dannet senere et selskap, A/S Porsa Kobbergruber, som overtok rettighetene og fikk driftskonsesjon ved kgl. res. av 4/8-1916. Dette selskap gikk imidlertid konkurs 14/2-1919, og dette selskaps konkursbo overdro rettighetene til et nystiftet selskap A/S Porsa, som ved kgl. res. av 5/5-1922 fikk driftskonsesjon på samme betingelser som forgjengeren, d.v.s. blant annet 80 års konsesjonstid regnet fra 4/8-1916.

A/S Porsa drev gruvene inntil 1932, da driften ble innstilt. Gruvemaskineriet ble solgt til Viksnes Kobberverk, Karmøy (som også eides av Chr. Michelsen). Bygningene ble solgt til den stedlige befolkning, og vannfallsrettigheter noe senere til Hammerfest kommune. Det er foreløpig uklart om selskapet eide ubebygd grunn, og i tilfelle om denne er avhendet. Sannsynligvis ble alt realisert unntatt selve bergrettighetene.

Departementet ga tillatelse til driftshvile første gang i 5 år fra 1932, siste gang for 5 år fra 16/2-1940. Senere kan driftshvile ikke ses å være søkt eller meddelt.

I forbindelse med kgl. res. av 23/5-1958 til Porsa Kraftlag A/S til ervervelse av bruksrett til nedre Porsa vassfall til å regulere Porsavassdraget, avga Industridepartementet i påtegning av 11/9-1957 til direktoratet for Statens skoger en uttalelse om denne vassdragsregulering, og uttalte i samme forbindelse at A/S Porsa opprettholder sine bergverksrettigheter. Dette tyder på at departementet ikke vil hevde at bergverksrettighetene er tilfalt Staten som følge av konsesjonsbrudd.

Mellom Staten som grunneier og A/S Porsas rettsforgjengere er det inngått en del kontrakter angående en avgift (kr. 4.- pr. tonn rent kobber) til avløsning av grunneierens deltagere, således kontrakt av 26/3-1903 med A/S Vesterdalen Grubekompani, kontrakt av 12/2-1908 med A/S Vesterdalen Kobbergrubers konkursbo og kontrakt av 18-24/11-1915 (godkjent ved kgl. res. av 3/12-1905) om overgang av rettigheter og plikter til A/S Porsa Kobbergruber. Sannsynligvis foreligger det ytterligere en kontrakt om overgang til A/S Porsa.

A/S Porsa Kobbergruber fikk ved kgl. res. av 10/11-1916 ervervskonsesjon på Nedre Porsa vannfall. Disse er senere overdratt til Hammerfest kommune på "de i Arbeidsdepartementets foredrag av 27/7-1939 angitte betingelser". Videre ble det ved kgl. res. av 4/8-1922 (jfr. tidligere kgl. res. av 16/11-1917) inngått leiekontrakt på øvre Porsa vannfall, mot en årlig leiegodtgjørelse på kr. 2.500.--. Disse leierettigheter er sannsynligvis bortfalt, men dette bør undersøkes nærmere.

Likeledes bør det undersøkes med de eiendommer som ble avstått av Staten, bl.a. i henhold til et skjønn x av 1903.

I henhold til ovenstående vil jeg foreslå følgende:

1. Vi erklærer oss villig til å dekke mutingsavgifter for 1966, tilsammen ca. kr. 3.500.--.
2. Vi tilbyr å overta samtlige aksjer i A/S Porsa for kr. 10.000.--, betinget av at vi får ervervskonsesjon på aksjene (konsesjonslovens § 36) uten tyngende betingelser, samt at selskapet får fornyet driftshvile f.eks. i 5 år.
3. Så snart avtale om aksjekjøp er inngått, innsendes søknad om ervervskonsesjon og driftshvile som nettopp nevnt. Tilatelser skulle være oppnåelige når vi har til hensikt å undersøke mulighetene nærmere.
4. I løpet av 1966 bør vi undersøke om antall anvisninger/mutinger kan reduseres. De overflødige mutinger må formodentlig tiltransporteres Staten.
5. Allerede på det nåværende tidspunkt kan vi eventuelt undersøke nærmere om eiendommer, rettigheter og gjeldende konsesjoner m.v., samt hvilket materiale som foreligger i A/S Porsas arkiver, i departementet eller i publikasjoner om de bergmessige muligheter.

Jeg foreslår følgende brev fra Spigerverket til departementet:

"Vi henviser til konferanse mellom byråsjef Haga og undertegnede den 12. mars 1966, og til vedlagte fullmakt av 25/2-1966 fra ~~A/S Porsa Gruber~~ til å foreta nærmere undersøkelser om dette ^{A/S Porsa} selskaps forhold. *Eh. Michelsen Institutt*

Spigerverket kan være interessert i å overta samtlige aksjer i A/S Porsa med sikte på undersøkelser av mulighetene for å gjenoppta drift på dette selskaps gruverettigheter. Da selskapets egne arkiver dels er ufullstendige, dels for tiden utilgjengelige på grunn av vedkommendes sykdom, tillater vi oss å be oversendt til kortvagig utlån følgende dokumenter:

- a) Kart over konsesjonsfeltet for selskapets gruvekonsesjon i Kvalsund herred, Finnmark, samt eventuelle oversiktskart.
- b) Selskapets driftsrapporter fra årene 1929, 1930 og 1931 samt bergmesterens utredning av driftsforholdene fra ca. 1933.
- c) De inngåtte kontraktene av 1903, 1908 og 1915 mellom Staten som grunneier og de respektive gruveselskaper angående deltagerrett. Formodentlig finnes det også en senere kontrakt, hvorved A/S Porsa inntreffer i kontraktsforholdene.

Likeledes tillater vi oss å be opplyst hvilke sikkerheter som fra selskapets side er stilt i forbindelse med konsesjonen, herunder hvor meget som er innestående på bankbøker.

Vi ville være takknemlig for et snarlig svar."

Likeledes foreslås følgende brev til A/S Porsa v/statsautorisert revisor O.Solberg-Johansen:

"Vi takker for Deres brev av 25. februar 1966.

Etter en foreløpig undersøkelse i Industridepartementet ser det ut til at selskapets gruverettigheter er i behold. Vi har i dag skrevet til departementet og bedt utlånt en del dokumenter til kopiering, jfr. vedlagte gjenpart av brevet.

Vi vil foreslå at samtlige mutingsavgifter for 1966 blir betalt av A/S Porsa, idet vi herved påtar oss i alle tilfelle å refundere disse utlegg. Derved får vi litt bedre tid på oss til de videre undersøkelser.

Vi vil på vår side holde Dem orientert, og vedlegger foreløpig en fotokopi av "Meddelte Bergverkskoncessioner" for 1916 side 25 flg. angående konsesjon og konsesjonsbetingelser for A/S Porsa Kobbergruber. Ved en senere kgl. res. av 5. mai 1922

*Eventuelt
vi vil ønske
akt for 10.000 kr.*

B ble konsesjonen overført til A/S Porsa med uforandret løpetid og på samme betingelser.

*Så snart de
være
gjerne
behjelpelig*

Så snart vi har fått avklart forholdet litt nærmere, vil vi foreslå at det inngås avtale mellom våre selskaper om overtagelse av samtlige aksjer i A/S Porsa for en omforenet sum. Aksjeoverdragelsen er undergitt særskilt konsesjonsplikt (konsesjonslovens § 36), og bør derfor gjøres betinget av at konsesjon oppnås uten byrdefulle betingelser. Videre bør den gjøres betinget av at Industridepartementet gir tillatelse til såkalt driftshvile i f.eks. 5 år (~~se punkt 4 i konsesjonsbetingelsene~~). A/S Porsas tillatelse til driftshvile utløp visstnok i februar 1945, men det skulle være mulig å oppnå at departementet ikke gjør gjeldende at konsesjonsbetingelsene er brøtt. Disse henvendelser til departementet kan i tilfelle vi være behjelpelig med.

vil vi foreslå at

Hvis det passer for Dem, kan gjerne høyesterettsadvokat Bjørn Haug, komme til Bergen og foreta en rask gjennomgåelse av selskapets arkiver for å finne ut hva dette måtte inneholde av opplysninger. Vi hører gjerne fra Dem om dette har interesse.